

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

Srednje splošno izobraževanje

TEORIJA JAZZA Z OSNOVAMI ARANŽIRANJA

Umetniška gimnazija - glasbena smer;
modul C: jazz-zabavna glasba

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: teorija jazza z osnovami aranžiranja

Izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul C: jazz-zabavna glasba:

druge oblike samostojnega ali skupinskega dela: glasbeno ustvarjanje (140 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Gašper Bertoncelj, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Ana Bezjak, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo; Polonca Češarek Puklavac, Zavod RS za šolstvo; Marko Črnčec, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Matej Hotko, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; mag. Klemen Kotar, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Igor Lunder, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Igor Matković, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; dr. Jani Moder, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Nanča Muck, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Jure Pukl, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo; Milan Stanisavljević, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Janez Vouk, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; mag. Damjana Zupan, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Vid Žgajner, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola

JEZIKOVNI PREGLED: Manja Žugman

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-teorija-jazza-z-osnovami-aranziranja_um_gl_c.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
[COBISS.SI](#)-ID [250832387](#)
ISBN 978-961-03-1173-7 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, določil učni načrt teorija jazza z osnovami aranžiranja za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul C - jazz-zabavna glasba).

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu teorija jazza z osnovami aranžiranja za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul C - jazz-zabavna glasba).

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

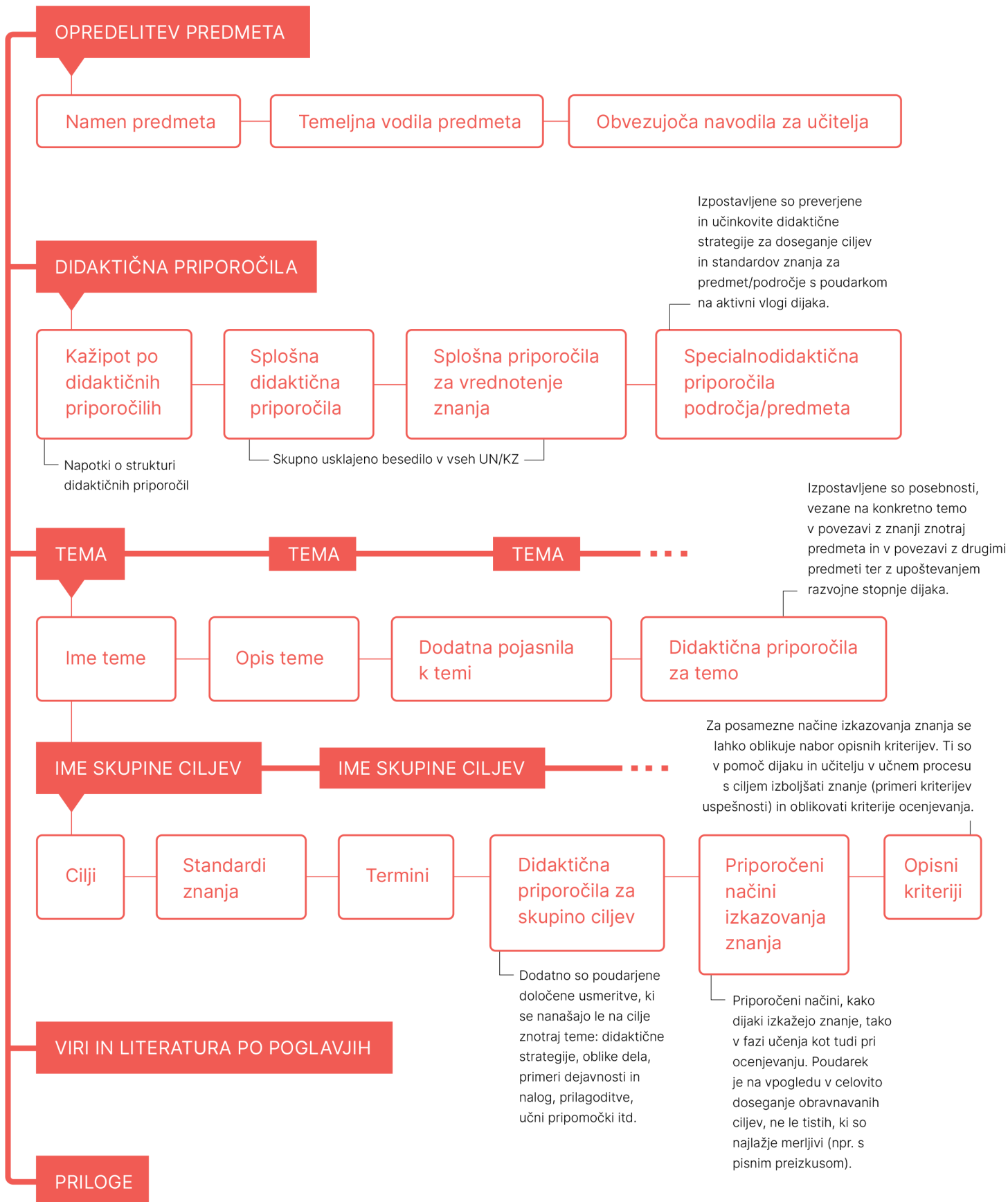
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 9

Obvezujoča navodila za učitelje 10

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA 11

Kažipot po didaktičnih priporočilih 11

Splošna didaktična priporočila 11

Splošna priporočila za vrednotenje znanja ... 13

Specialnodidaktična priporočila
področja/predmeta 14

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 19

1. LETNIK 20

Harmonija 20

Lestvice 23

Oblikoslovje 25

Glasbila 27

Aranžiranje 28

2. LETNIK 30

Harmonija 30

Lestvice 32

Oblikoslovje 33

Aranžiranje 34

3. LETNIK 36

Harmonija 36

Lestvice 38

Oblikoslovje 39

Večglasje 41

Aranžiranje 43

4. LETNIK 45

Harmonija 45

Lestvice 47

Glasbila 48

Večglasje 50

Aranžiranje 52

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH53

Opredelitev predmeta..... 53

Didaktična priporočila 53

1. letnik..... 54

HARMONIJA..... 54

LESTVICE 54

OBLIKOSLOVJE..... 54

GLASBILA 55

ARANŽIRANJE 55

2. letnik..... 55

HARMONIJA..... 55

LESTVICE 56

OBLIKOSLOVJE..... 56

ARANŽIRANJE 56

3. letnik..... 56

HARMONIJA..... 56

LESTVICE 57

OBLIKOSLOVJE..... 57

VEČGLASJE 57

ARANŽIRANJE 57

4. letnik..... 58

HARMONIJA..... 58

LESTVICE 58

GLASBILA 58

VEČGLASJE 58

ARANŽIRANJE 59

PRILOGE60

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Predmet teorija jazza z osnovami aranžiranja je glasbeno strokovni predmet v programu umetniške gimnazije in sestavni del maturitetnega predmeta glasba. Predmet razvija, pogloblja in širi glasbena znanja in sposobnosti, s pomočjo katerih dijak stopa na poklicno pot in se razvija v vsestranskega glasbenega umetnika. Dijaka seznani s prvinami glasbe in z načinom, kako se te uresničujejo v jazzu, s posebnim ozirom na različne jazzovske sloge, posebnosti v jazzovski harmoniji in zapisih, s spoznavanjem instrumentov in zasedb v jazzu ter aranžiranjem za manjše zasedbe. Skupaj z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente ter jim omogoča pridobivanje nujnih in integralnih glasbenih znanj ter izkušenj. Je vzgojno in didaktično dragocen vezni člen med individualnim poukom izbranega glasbila ter predmetoma skupinska igra in osnove improvizacije, saj pogloblja teoretične uvide v jazzovskih zakonitostih, hkrati pa del snovi, ki jo pridobi dijak pri individualnem pouku, prestavi v teoretske okvire in s tem z novimi znanji obogati ter poglobi zahteve muziciranja v skupinah.

Pri predmetu dijak širi svoja estetska in intelektualna obzorja, razvija in ozavešča domišljijiski, čustveni in osebni kritično-analitični odnos do glasbene ustvarjalnosti, tako svoje kot tuje. Predmet praktično pripravi dijaka na slogovno primerno ustvarjanje in prirejanje glasbenih del. Zato tvori nepogrešljivo strokovno in teoretsko osnovo za katero koli relevantno samostojno ustvarjalnost in poustvarjalnost.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet temelji na ciljnem in procesnem udeležanju avtentičnih oblik učenja glasbe. Učitelji z upoštevanjem razvojnih zakonitosti dijakov in njihovih interesov avtonomno izbirajo glasbene vsebine z namenom razvoja dijakove glasbene nadarjenosti ter poglobljanja njegove muzikalnosti, glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj. Dijaki z glasbenimi dejavnostmi izkustveno razvijajo glasbene sposobnosti in spretnosti, izgrajujejo pojmovne mreže, spoznavajo glasbeno literaturo, ustvarjalce, poustvarjalce, glasbeni simbolni sistem in elemente glasbenega oblikovanja. Pri predmetu teorija jazza z osnovami aranžiranja se dijaki naučijo analitičnega gledanja na gradnjo glasbenega dela in pridobivajo osnove zavestnega spremljanja vertikalnih in horizontalnih gibanj ter sposobnosti za spremljanje notnega zapisa. Razvijajo svoje glasbeno pomnjenje, slušne predstave, koncentracijo, harmonsko občutje, čut za obliko in strukturo, smisel za skladnost in stilne karakteristike. Poglobljajo sposobnosti za doživljanje, umevanje in estetsko vrednotenje glasbenih del in razvijajo glasbeni okus. Na podlagi analize slogov v jazzu in zabavni glasbi razvijajo slogovno primerno svoj izraz. Razumejo in usvojijo zakonitosti glasbene teorije ter znajo teoretično znanje uporabiti na primerih iz glasbene literature.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Poučevanje teorije jazza z osnovami aranžiranja zahteva celostni pristop, ki vključuje teoretične in praktične vidike. Učitelj mora zagotoviti, da dijaki aktivno usvajajo cilje in standarde znanja. Ključne značilnosti pouka vključujejo poglobljeno razumevanje jazzovske harmonije, ritmike in melodike ter praktično uporabo teh znanj pri aranžiranju.

Poudariti je treba pristope, ki spodbujajo kreativnost, analitično mišljenje in sodelovanje v skupinah. Eksperimentalno delo, analiza jazzovskih skladb in praktične vaje v aranžiranju so bistveni. Učitelj mora zagotavljati varnost pri uporabi glasbenih instrumentov in opreme ter spremljati dijakovo počutje in napredek.

Pouk mora temeljiti na sodobnih raziskavah, kulturnih vrednotah in učinkovitih strategijah. Učitelj spodbuja dijakove ambicije in nadstandardne sposobnosti ter pomaga pri oblikovanju in uresničevanju ciljev. S pristopom, osredinjenim na dijaka, le-ta gradi svojo glasbeno identiteto in dosega najvišji potencial.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja), kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učni načrt učitelja usmerja pri izboru učnih strategij oziroma k cilju usmerjenih učnih dejavnosti. Učitelj pri načrtovanju učnih ur izhaja iz:

- » temeljnih didaktičnih načel (npr. načelo aktivnosti, načelo nazornosti, načelo strukturiranosti, sistematičnosti in postopnosti, načelo ekonomičnosti in racionalnosti pouka, načelo povezovanja teorije in

prakse, načelo trajnosti znanja, načelo motivacije, načelo individualizacije pouka, načelo socializacije dijaka);

» dijakovih glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj, razvojnih značilnosti, individualnih potreb in interesov;

» kulturne, umetniške in sporočilne vrednosti glasbe.

Poleg že uveljavljenih in preizkušenih didaktičnih strategij ter metod v pouk vključuje inovativne tehnike, prožno uporablja različne učne oblike, uvaja nove didaktične postopke, učne metode in sodobne digitalne tehnologije. Pouk izvaja v spodbudnem učnem okolju, tako v razredu kot tudi izven njega. Obisk koncertov, glasbenih prireditev in srečanja z glasbenimi umetniki pomembno širijo glasbena znanja dijakov, spodbujajo kritično mišljenje in razvijajo estetsko vrednotenje.

Glasbena znanja prispevajo k razvoju ključne kompetence kulturna zavest in izražanje. Ob zavedanju slovenske glasbene in kulturne identitete, ki temelji na bogati zakladnici ljudske in umetne glasbe, dijaki širijo svoja znanja ter spoznavajo raznolikost in bogastvo glasbenih praks drugih kultur in narodov.

Zgradba učnega načrta

Cilji v učnem načrtu so oblikovani odprto in široko, kar učitelju omogoča avtonomijo pri izboru glasbenih vsebin ter njihovem prilagajanju razvojnim značilnostim, zmožnostim in interesom dijakov. Cilji se nadgrajujejo iz letnika v letnik, kar zagotavlja postopnost in kontinuiteto skozi celotno gimnazijsko vertikalno. Standardi znanja so izpeljani iz ciljev.

Posamezen letnik gimnazije predstavlja temo v učnem načrtu. Pod vsako temo (letnik) so nanizane skupine ciljev zbrane pod svojim tematskim naslovom (npr. Harmonija, Lestvice, Oblikoslovje, Aranžiranje). V vsakem letniku gimnazije se uresničujejo vsi cilji vseh tematsko združenih skupin ciljev, načrtovanje teh ciljev pa naj bo uravnoteženo z razvidno rdečo nitjo učnega procesa. Skozi daljše časovno obdobje učitelj načrtuje postopno uvajanje ciljev in njihovo nadgradnjo z novimi, pri čemer izhaja iz usvojenih znanj in spretnosti, pridobljenih v predhodnih letnikih.

S široko opredelitvijo pojmov (npr. lestvice, akordi, blues) se omogoča učitelju avtonomija pri izboru strokovnih terminov glede na izbor glasbenih vsebin in druge vsebine tematskega sklopa.

Specifika predmeta zahteva zelo interaktivno delo pri pouku. Pouk naj ne poteka samo frontalno in ne sme biti samo teoretičen, temveč mora vsebovati čim več vaj, ki se rešujejo bodisi skupno pred tablo bodisi individualno doma ali pri pouku. Dijaki naj rešujejo konkretne probleme in izdelujejo aranžmaje. Pomemben del pouka je tudi projektno delo. Dijaki naj izdelujejo zadane projektne naloge sami doma in jih večkrat prinesejo na vpogled učitelju, ki jih pregleda, popravi in da nasvete za nadaljnje delo.

Diferenciacija, individualizacija in formativno spremljanje znanja

Pouk glasbe ponuja oblike, metode in didaktične pristope dela, ki same po sebi ustvarjajo pogoje za diferenciacijo in individualizacijo. Učitelj s preiščljenim izborom glasbenih vsebin prilagaja raven zahtevnosti dijakovim zmožnostim. Pri skupinskem pouku učitelj lahko individualizira delo znotraj posamezne glasbene vsebine: oblikuje glasbene naloge posameznim skupinam dijakov s podobnimi glasbenimi izkušnjami. Cilje načrtuje tako, da spodbuja samostojnost dijakov pri glasbenih dejavnostih: izvajanje, poslušanje in ustvarjanje.

Glasbeni pouk, osredinjen na dijaka, od učitelja zahteva stalno didaktično ustvarjalnost pri oblikovanju učnega procesa, v katerem dijak postopoma prevzema odgovornost za lastno učenje in učne dosežke. Hkrati pri dijaku spodbuja sodelovalno učenje in timsko delo, pri katerem dijak praktično in teoretično raziskuje glasbo in rešuje avtentične, problemske naloge.

Delo z dijaki z raznolikimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Učitelj preko inkluzivne prakse prilagodi poučevanje, preverjanje in ocenjevanje znanja za nadarjene dijake, dijake z učnimi težavami, dijake s posebnimi potrebami, dijake priseljence, dijake iz manj spodbudnega družinskega okolja. Prilagaja vsebine, metode, oblike in pristope dela, čas ter rabo didaktičnih pripomočkov za doseg ciljev in standardov znanj ali preseganjem le-teh. Delo z dijaki z raznolikimi potrebami zahteva timsko delo, sodelovanje med učitelji, spremljevalci in drugimi strokovnjaki. Učitelj sproti evalvira učinkovitost prilagoditev ter jih po potrebi spreminja glede na dijakov napredek.

Osnovno izhodišče za učiteljevo delo v prilagodljivem in vključujočem učnem okolju so spoštovanje ter upoštevanje različnosti, izvirnosti in individualnosti, pa tudi njegova lastna inkluzivna poučevalna praksa zaradi vse večje raznolikosti med dijaki. Prilagodljivo in vključujoče učno okolje poudarja pomen koncepta vključevanja, ki temelji na dojemanju razreda kot skupnosti različnih in edinstvenih posameznikov ter zahteva prilagoditev vzgojno-izobraževalnega procesa, da ta ustreza potrebam vseh dijakov.

Medpredmetno povezovanje

Učitelj uresničuje horizontalno in vertikalno medpredmetno povezovanje tako z vidika procesov učenja kot tudi učnih vsebin in pojmov. Lahko podaja praktične primere in izdeluje naloge tudi iz skladb oziroma snovi, ki se vzporedno obravnava pri drugih predmetih, kot so skupinska igra, jazzovski orkester, osnove improvizacije ter glavni in dopolnilni instrument. V ta namen naj se učitelj povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa. Namen medpredmetnega povezovanja je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljšo didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih.

Udejanja naj se tudi na ekskurzijah, gostovanjih dijakov doma in v tujini, pri projektnem in raziskovalnem delu.

Skupni cilji

Cilji predmeta podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti.

V okviru pouka dijak:

Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost

- » Spoznava ^{SC}(1.1.2.1) in uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika ^{SC}(1.1.2.2).
- » Analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi ^{SC}(1.1.4.1).
- » Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo ^{SC}(1.1.5.1).
- » Vzpostavlja odnos do umetnosti in ozavešča lastno doživljanje ^{SC}(1.3.1.1).
- » Spoznava umetniške zvrsti, njihova izrazna sredstva ter kulturno-zgodovinski kontekst ^{SC}(1.3.2.1).
- » Uživa ob ustvarjanju glasbe ter se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih ^{SC}(1.3.4.1).
- » Svobodno izraža in uresničuje ustvarjalne ideje ^{SC}(1.3.4.2).
- » Živi kulturo in umetnost kot vrednoto ^{SC}(1.3.5.1).

Trajnostni razvoj

- » S pomočjo glasbe prepozna lastne vrednote v povezavi s trajnostnim razvojem ^{SC}(2.1.1.1).
- » Gradi odgovoren odnos do naravnih sistemov ^{SC}(2.1.3.1).
- » Kritično presoja informacije z vidika okolja, živih bitij in družbe ob upoštevanju različnih perspektiv ^{SC}(2.2.2.1).
- » Sodeluje z drugimi pri ukrepanju za trajnostnost ^{SC}(2.4.2.1).

Zdravje in dobrobit

- » Uravnava lastno doživljanje ^{SC}(3.1.2.1), razvija samozavest in samospoštovanje ^{SC}(3.1.2.2).
- » Glasbene dejavnosti spodbujajo radovednost ^{SC}(3.1.4.1) in sprostitvev ^{SC}(3.2.3.2).
- » Vključuje se v gibalne dejavnosti ^{SC}(3.2.1.3), s katerimi vzpostavlja pozitiven odnos do gibanja ^{SC}(3.2.1.2) ter spoznava ukrepe za ohranjanje zdravja ^{SC}(3.2.4.1).
- » Razvija spretnost aktivnega poslušanja ^{SC}(3.3.2.1) in sodelovalne veščine ^{SC}(3.3.3.1).

Digitalna kompetentnost

- » Pri iskanju informacij o glasbi ^{SC}(4.1.1.1), ustvarjanju, urejanju in deljenju v različnih formatih uporablja digitalno tehnologijo ^{SC}(4.2.1.1), ^{SC}(4.3.1.1), ^{SC}(4.3.2.1).
- » Upravlja svojo digitalno identiteto ^{SC}(4.2.6.1).
- » Prepozna tehnične težave in jih skuša reševati ^{SC}(4.5.1.1).

Podjetnost

- » Uporablja glasbeno znanje in izkušnje pri reševanju izzivov (5.1.2.1), (5.3.1.1).
- » Vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost pri doseganju zastavljenih ciljev (5.3.5.2).
- » Uporablja pridobljeno glasbeno znanje v novih situacijah, npr. pri ustvarjanju (5.3.5.3).

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pod vsako skupino ciljev so nanizani široko zastavljeni cilji in standardi znanja, ki učitelju omogočajo avtonomijo. Iz ciljev, ki jih lahko objektivno preverimo, so izpeljani standardi. Standardi znanja se dosežajo skozi vzgojno-izobraževalno delo v dejavnostih, ki se izvajajo v živo s prepletanjem ciljev, vsebin, metod in oblik dela. Pri doseganju kakovostne ravni standardov upoštevamo individualne značilnosti glasbenega razvoja dijakov.

S preverjanjem znanja učitelj spremlja dijakov razvoj in napredek v okviru vsake ure pouka. Po preverjanju daje dijaku povratne informacije o njegovem napredku.

Ocenjevanje skupinskega pouka je lahko ustno, pisno ali s projektnimi izdelki.

Predmet je tudi sestavni del maturitetnega predmeta glasba, zato je smiselno, predvsem v zadnjem letniku, dijake pripraviti na maturitetni test.

Literatura

Ahačič, K. (2025). *Ključni cilji po področjih skupnih ciljev* (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo.

<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/eohqiiI>

Holcar, A. idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

1. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 1. letnik sodijo naslednje skupine ciljev: harmonija, lestvice, oblikoslovje, glasbila in aranžiranje.

Poudarek je na diatonični štiriglasni harmoniji in lestvicah ter na osnovnih podatkih o glasbilih, oblikovni zgradbi in notnem zapisovanju v jazzu.

HARMONIJA

CILJI

Dijak:

- se uči gradnje trozvokov (dur, mol, zmanjšani, zvečani, sus4) in četverozvokov (durov z veliko, dominantni, molov z malo, molov z veliko, zmanjšani z malo, zmanjšani, durov in molov trozvok z dodano seksto, 7sus) v osnovni obliki;
- uporablja specifično označevanje intervalov in pravil za standardizirano obliko zapisa akordnih simbolov v jazzu in zabavni glasbi;
- spozna, kaj je gibanje osnovnih tonov akordov in katera so najpogostejša v jazzovski harmoniji (za kvinto navzdol);
- (1.1.2.1)
- analizira funkcije v harmonskih postopih;
- spozna sorodstva štiriglasnih akordov v jazzu in osnovni princip reharmonizacije;
- spozna najpogostejšo kadenco (II-V-I) in turnarouna (I-VI-II-V in III-VI-II-V) v jazzu;
- se uči uporabe funkcionalnih tonov, guide tone linije in štiriglasnega vodenja glasov;
- se uči harmonske strukture klasičnega 12-taktnega bluesa, ostale značilnosti in druge oblike le-tega;
- spozna dominantna akorda s posebnima funkcijama I⁷ in IV⁷.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže znanje iz gradnje trozvokov (dur, mol, zmanjšani, zvečani, sus4) in četverozvokov (durov z veliko, dominantni, molov z malo, molov z veliko, zmanjšani z malo, zmanjšani, durov in molov trozvok z dodano seksto, 7sus) v osnovni obliki;
- » pozna specifično označevanje intervalov in pravila za standardizirano obliko zapisa akordnih simbolov v jazzu in zabavni glasbi;
- » izkaže znanje iz gibanja osnovnih tonov akordov;
- » izkaže znanje iz analize funkcij v harmonskih postopih;
- » pozna sorodstva štiriglasnih akordov v jazzu in osnovne principe reharmonizacije;
- » pozna najpogostejšo kadenco in *turnarouda* v jazzu;
- » izkaže znanje iz funkcionalnih tonov, *guide tone* linije in štiriglasnega vodenja glasov;
- » pozna harmonsko strukturo klasičnega 12-taktnega bluesa in ostale značilnosti le-tega;
- » pozna dominantna akorda s posebnima funkcijama I⁷ in IV⁷.

TERMINI

- interval ◦ akordni simbol ◦ funkcionalni ton ◦ guide tone linija ◦ vodenje glasov ◦ osnovni ton akorda
- funkcija akorda ◦ sorodstvo akordov ◦ reharmonizacija ◦ kadenca ◦ turnaround ◦ blues

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj predstavi in uporablja standardiziran zapis akordnih simbolov v jazzu in zabavni glasbi, kot je navedeno v *Standardized Chord Symbol Notation (Brandt / Roemer)*. Poleg tega naj informativno prikaže še druge, bolj ali manj pogoste različice zapisov, ki se pojavljajo v praksi.

Pri imenovanju akordov naj, kjer je to mogoče, poveže jazzovske izraze v angleščini s tistimi, ki se uporabljajo v klasični harmoniji.

Pri harmonski analizi naj prikaže čim več primerov iz prakse (tako notnih kot slušnih).

Pri poglavju o vodenju glasov naj izdela zadostno število vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

Pri poglavju o bluesu naj dijaki poskusijo napisati enostavno temo s spremembo velike terce v malo na subdominantnem akordu ali s transponiranjem osnovne fraze.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » samostojnost.

LESTVICE

CILJI

Dijak:

○: spozna in uporablja diatonične lestvice (ionska, dorska, miksolidijska in eolska) in akordne lestvice kot vsebino določene harmonske funkcije;

SC (1.1.2.2)

○: spozna pentatonike in blues lestvice;

○: spozna termin blue note.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna diatonične akordne lestvice (ionska, dorska, miksolidijska in eolska) ter pentatonike in blues lestvice,

» pozna termin *blue note*.

TERMINI

◦ diatonična akordna lestvica (ionska, dorska, miksolidijska, eolska) ◦ pentatonika ◦ blues lestvica ◦ blue note

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj izdela zadostno število vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

Dijakom naj pojasni pomen dobrega poznavanja lestvic v praksi, tako pri tem kot tudi pri ostalih predmetih.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

» pravilnost, natančnost,

- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost.

OBLIKOSLOVJE

CILJI

Dijak:

- : razvija razumevanje osnovnih pojmov iz glasbenega oblikoslovja v jazzu in zabavni glasbi (motiv, fraza, perioda, pesemska oblika, oblika priredbe, tema, intro, verse, chorus, refren, bridge, interlude, koda, tag, solo chorus, shout chorus, soli idr.);
- : se uči analizirati kitično zgradbo v bluesu in značilnosti melodičnih fraz ter pomen termina call and response;
- SC (5.3.5.2)
- : iz slušnega primera prepozna potek skladbe in zapiše njene posamezne dele v obliki lead-sheeta.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže poznavanje osnovnih pojmov iz glasbenega oblikoslovja v jazzu in zabavni glasbi (motiv, fraza, perioda, pesemska oblika, oblika priredbe, tema, *intro*, *verse*, *chorus*, refren, *bridge*, *interlude*, koda, tag, *solo chorus*, *shout chorus*, soli idr.);
- » analizira kitično zgradbo v bluesu in pozna značilnosti melodičnih fraz ter pojem *call and response*;
- » na podlagi slušnega primera ugotovi potek skladbe in zapiše njene posamezne dele v obliki *lead-sheeta*.

TERMINI

- motiv ○ fraza ○ perioda ○ pesemska oblika ○ oblika priredbe ○ tema ○ intro ○ verse ○ chorus ○ refren
○ bridge ○ interlude ○ koda ○ tag ○ solo chorus ○ shout chorus ○ soli ○ call and response ○ lead-sheet

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže čim več notnih in slušnih primerov iz prakse.

Dijaki naj si v okviru projektne naloge sami izberejo posnetek točno določene izvedbe neke skladbe, jo transkribirajo in na podlagi tega izdelajo lead-sheet. Poudarek naj bo predvsem na ugotavljanju pesemske oblike in oblike priredbe, pravih glasbenih oznakah ter na pravilnem oblikovanju zapisa lead-sheeta. Dijaki naj večkrat prinesejo delno narejene izdelke na vpogled, da jih lahko učitelj pregleda, popravi in da nasvete za nadaljnje delo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) z izdelavo projektne naloge in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

GLASBILA

CILJI

Dijak:

O: spoznava osnovne značilnosti glasbil (družine glasbil, transpozicija ...) in malih zasedb (trio, kvartet, kvintet, sekstet, delitev na soliste in ritemsko sekcijo) v jazzu in zabavni glasbi.

SC (1.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» našteje osnovne značilnosti glasbil in malih zasedb v jazzu in zabavni glasbi.

TERMINI

◦ transpozicija ◦ ritemska sekcija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže nekaj slušnih primerov iz prakse, z namenom predstavitve glasbil, ki se poučujejo na oddelku za jazz in zabavno glasbo. Lahko pa dijaki tudi sami prinesejo obravnavana glasbila in naredijo kratko predstavitev.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » samostojnost.

ARANŽIRANJE

CILJI

Dijak:

- : uporablja posebni notni zapis za male zasedbe v jazzu (lead-sheet), zapisovanje za ritemsko sekcijo s poševnicami (slashes) in akordnimi simboli;
- SC (1.1.4.1)
- : spozna posebne oznake za določitev tempa, sloga in načina igranja, oznake za artikulacijo, posebne oznake za potek skladbe in za posamezne dele skladb ter ostale posebne oznake, ki se uporabljajo v jazzu;
- : spozna izraze: transponiranje, perioda, anticipacija, double-time feel, walking bass.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže znanje iz pravil zapisovanja *lead-sheets*.

TERMINI

- slashes (poševnice) ◦ transponiranje ◦ double-time feel ◦ walking bass ◦ anticipacija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže notne primere iz prakse, iz katerih dijaki poskušajo prepoznati in razumeti določene zapise in oznake.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) z izdelavo projektne naloge in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPIJNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,

- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

2. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 2. letnik sodijo naslednje skupine ciljev: harmonija, lestvice, oblikoslovje in aranžiranje.

Poudarek je na petglasni harmoniji, diatoničnih lestvicah in harmonskih sredstvih za razširjanje tonalitete z uvedbo kromatičnih tonov.

HARMONIJA

CILJI

Dijak:

- : se uči gradnje gradnje in pravilnega zapisovanja peterozvokov v osnovni obliki, dominantnih četverozvokov z alterirano kvinto in dominantnih peterozvokov z alterirano nono ter trozvokov z dodano sekundo ali nono in sus2 akorda;
- : razvija razumevanje pojmov *basic chord sound*, *avoid ton*, *tension*, alteracija, kromatika in izmik;
- : se uči analizirati in uporabljati harmonska sredstva, ki so pogosta v jazzu: stranske dominante in elipse (*extended dominants*) v duru, *related II*, *substitute dominant* akordi (*triton* zamenjava), molova subdominanta (*subdominant minor*), *modal interchange*, *line cliché*;
- SC (1.1.2.2)
- : spoznava izraze: neposredni, posredni in varljivi razvez dominantnega akorda;
- : se uči harmonski strukturi jazz bluesa in *rhythm changes*.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže znanje iz gradnje in pravilnega zapisovanja peterozvokov v osnovni obliki, dominantnih četverozvokov z alterirano kvinto in dominantnih peterozvokov z alterirano nono ter trozvokov z dodano sekundo ali nono in sus2 akorda;
- » pozna pojme *basic chord sound*, *avoid ton* in *tension*;
- » analizira in uporabi harmonska sredstva, ki so pogosta v jazzu: stranske dominante in elipse v duru, *related II*, *substitute dominant* akordi, molova subdominanta, *modal interchange*, *line cliché*;

» pozna izraze: neposredni, posredni in varljivi razvez dominantnega akorda;

» pozna harmonski strukturi jazz bluesa in *rhythm changes*.

TERMINI

◦ alteracija ◦ basic chord sound ◦ avoid ton ◦ tension ◦ izmik ◦ kromatika ◦ stranska dominanta ◦ elipse (extended dominants) ◦ substitute dominants ◦ tritonus zamenjava ◦ related II ◦ neposredni, posredni in varljivi razvez dominantnega akorda ◦ molova subdominanta (subdominant minor) ◦ line cliché ◦ jazz blues ◦ rhythm changes ◦ modal interchange

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj predstavi in uporablja standardiziran zapis akordnih simbolov v jazzu in zabavni glasbi, kot je navedeno v *Standardized Chord Symbol Notation (Brandt / Roemer)*.

Pri harmonski analizi naj prikaže čim več primerov iz prakse (tako notnih kot slušnih) in izdelava zadostno število vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost.

LESTVICE

CILJI

Dijak:

○: spozna in uporablja vse diatonične akordne lestvice, ki izhajajo iz sistema dura in akordne lestvice kot vsebino določene harmonske funkcije;

SC (1.1.2.1)

○: spozna pravila določanja tensions in avoid tonov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna vse akordne lestvice, ki izhajajo iz sistema dura in pravila določanja *tensions* in *avoid* tonov.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj izdela zadostno število vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost.

OBLIKOSLOVJE

CILJI

Dijak:

○: se uči iz slušnega primera prepoznavati potek skladbe in zapisovati njene posamezne dele za zahtevnejše oblike lead-sheeta (dvo- ali več-sistemskega), ki vsebuje dodatne dele (uvod, zaključek ...), večglasje in poudarke za ritemsko sekcijo.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» iz slušnega primera ugotovi potek skladbe in zapiše njene posamezne dele za zahtevnejše oblike *lead-sheeta* (dvo- ali več-sistemskega), ki vsebuje dodatne dele (uvod, zaključek ...), večglasje in poudarke za ritemsko sekcijo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Enako kot v 1. letniku, le da si dijaki izberejo izvedbo skladbe, ki poleg teme in solov vsebuje še uvod, zaključek in skupne poudarke za ritemsko sekcijo ter vse to zapišejo v obliki dvosistemskega lead-sheeta.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) z izdelavo projektne naloge in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

ARANŽIRANJE

CILJI

Dijak:

O: spoznava izraze: verse, tag, solo kadenca, interlude, send-off, kicks, break, solo break, rubato, walking bass, in 2, in 4, in 1, in 3, osnovni ton akorda, prehajalni in approach toni, riff, bass pedal, vamp;

SC (1.1.2.1)

O: na podlagi slušnih in notnih primerov iz literature spoznava različne tipe uvodov, zaključkov in ostalih delov skladb, ki se lahko uporabljajo pri izdelavi priredbe;

O: spoznava osnovne principe gradnje basovske linije v swing ritmu in osnovna načela v ostalih ritmih.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» na podlagi slušnih in notnih primerov iz literature prepozna različne tipe uvodov, zaključkov in ostalih delov skladb, ki se lahko uporabljajo pri izdelavi priredbe;

» pozna osnovne principe gradnje basovske linije v *swing* ritmu in osnovna načela v ostalih ritmih.

TERMINI

◦ solo kadenca ◦ send-off ◦ kicks ◦ break ◦ solo break ◦ rubato ◦ walking bass, in 2, in 4, in 1, in 3
◦ prehajalni in approach toni ◦ riff ◦ bass pedal ◦ vamp

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže čim več notnih in slušnih primerov iz prakse.

Dijaki naj tudi sami (doma) analizirajo nekaj uvodov in zaključkov skladb ter poskusijo ugotoviti, na podlagi česa so nastali.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

3. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 3. letnik sodijo naslednje skupine ciljev: harmonija, lestvice, oblikoslovje, večglasje in aranžiranje.

Poudarek je na šestglasni harmoniji in alteracijah, dominantnih lestvicah, molovih tonalitetah, zmanjšanih četverozvokih, tehnikah preoblikovanja motivov, tehnikah štiriglasne harmonizacije melodije in na praktičnem izdelovanju priredb.

HARMONIJA

CILJI

Dijak:

- : se uči gradnje in pravilnega zapisovanja šesterozvokov v osnovni obliki, alteriranih durovih četverozvokov z veliko septimo, dominantnih peterozvokov z alterirano kvinto in nono ter šesterozvokov z alterirano undecimo;
- : se uči analizirati in uporabljati harmonska sredstva, ki so pogosta v jazzu: zmanjšani četverozvoki, reharmonizacija v turnaroundu, stranske dominante in elipse ter substitute dominant akordi v molu;
- SC (1.3.2.1)
- : spozna četverozvoke, funkcije, akordne lestvice in tipične kadenice v molu;
- : se uči harmonski strukturi molskega bluesa in Parker–bluesa;
- : spozna pojem harmonskega ritma.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže znanje iz gradnje in pravilnega zapisovanja šesterozvokov v osnovni obliki, alteriranih durovih četverozvokov z veliko septimo, dominantnih peterozvokov z alterirano kvinto in nono ter šesterozvokov z alterirano undecimo;
- » pozna harmonska sredstva, ki so pogosta v jazzu: zmanjšani četverozvoki, reharmonizacija v turnaroundu, stranske dominante in elipse ter substitute dominant akordi v molu;
- » pozna četverozvoke, funkcije, akordne lestvice in tipične kadenice v molu;

» pozna harmonski strukturi molskega bluesa in *Parker-bluesa*;

» razloži pojem harmonskega ritma.

TERMINI

- molski blues ◦ Parker blues ◦ harmonski ritem ◦ prehajalni, approach in auxiliary zmanjšani četverozvoki
- funkcija stranske dominante ◦ zadržek ◦ menjalni akord

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj predstavi in uporablja standardiziran zapis akordnih simbolov v jazzu in zabavni glasbi, kot je navedeno v *Standardized Chord Symbol Notation (Brandt / Roemer)*.

Pri harmonski analizi naj prikaže čim več primerov iz prakse (tako notnih kot slušnih) in izdela zadostno število vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost.

LESTVICE

CILJI

Dijak:

○: spoznava in uporablja lestvice: lydian b7, altered dominant in harmonični mol iz pete stopnje (HM5) ter spoznava tensions, avoid tone in akordne simbole za te lestvice.

SC (1.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna lestvice: *lydian b7, altered dominant* in harmonični mol iz pete stopnje.

TERMINI

○ lydian, b7 ○ altered dominant ○ harmonični mol iz pete stopnje (HM5)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj izdela zadostno število vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost.

OBLIKOSLOVJE

CILJI

Dijak:

○: spoznava izraze: submotiv, motiv, fraza, rhythmic displacement, ostinato, tonalna in realna sekvenca, imitacija in variiranje motivov;

○: z analizo notnega primera v skladbi se uči določiti motive in fraze;

SC (1.1.4.1)

○: spoznava osnovne principe obdelave motivov, ki se pogosto uporabljajo v jazzu.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» z analizo notnega primera v skladbi določi motive in fraze;

» pozna in uporabi osnovne principe obdelave motivov, ki se pogosto uporabljajo v jazzu.

TERMINI

○ submotiv ○ rhythmic displacement ○ ostinato ○ tonalna in realna sekvenca ○ imitacija ○ variiranje motivov

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže nekaj notnih in slušnih primerov iz prakse in izdela nekaj vaj za obdelavo motiva. Dijake lahko tudi motivira, da sami napišejo krajšo skladbo z uporabo obravnavanih tehnik.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

» pravilnost, natančnost,

» sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,

- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

VEČGLASJE

CILJI

Dijak:

- : s pomočjo harmonsko-melodične analize se uči povezave med toni melodije in harmonijo;
- : se uči splošnih principov harmonizacije melodije in s tem povezane izraze (*voicing*, *4-way close*, *drop 2*, *drop 3*, *drop 2&4*, harmonizacija akordnih tonov, reharmonizacija akordno tujih tonov, *independent lead*, *Hi-Lo* tehnika, *low-interval limits*) ter ustvarja štiriglasne harmonizacije melodij s tehniko *concerted writing*.
- SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zna harmonsko-melodično analizirati skladbo;
- » razume splošne principe harmonizacije melodije in s tem povezane izraze (*voicing*, *4-way close*, *drop 2*, *drop 3*, *drop 2&4*, harmonizacija akordnih tonov, reharmonizacija akordno tujih tonov, *independent lead*, *Hi-Lo* tehnika, *low-interval limits*) ter zna ustvariti štiriglasne harmonizacije melodij s tehniko *concerted writing*.

TERMINI

- harmonsko-melodična analiza ○ *concerted writing* ○ *voicing* ○ *4-way close*, *drop 2*, *drop 3*, *drop 2&4*
- harmonizacija akordnih tonov ○ reharmonizacija akordno tujih tonov ○ *independent lead* ○ *Hi-Lo* tehnika
- *low-interval limits*

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže nekaj notnih in slušnih primerov iz prakse in izdela čim več vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje. Dijakom naj sproti pregleduje izdelke in jim svetuje morebitne izboljšave ter opozori na napake.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

ARANŽIRANJE

CILJI

Dijak:

○: spoznava osnovne principe ritmičnega preoblikovanja osnovne melodije ter pojma anticipacija in delayed attack;

○: pri aranžiranju uporablja načrt izdelave priredbe;

○: ustvarja priredbe skladb za manjše zasedbe.

SC (5.3.5.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» izkaže znanje iz ritmičnega preoblikovanja osnovne melodije;

» pozna načrt izdelave priredbe;

» zapiše priredbo za manjšo zasedbo.

TERMINI

◦ anticipacija ◦ delayed attack

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže notne primere iz prakse.

Dijaki naj si v okviru projektne naloge sami izberejo obstoječo skladbo (jazzovski standard ali kaj drugega) in izdelajo avtorsko priredbo le-te. Napišejo naj tudi načrt izdelave svoje priredbe. Priredba naj poleg teme in solov vsebuje še uvod, zaključek in skupne poudarke za ritemsko sekcijo ter ritmično preoblikovanje melodije. Dijaki naj večkrat prinesejo delno narejene izdelke na vpogled, da jih učitelj lahko pregleda, popravi in da nasvete za nadaljnje delo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) z izdelavo projektne naloge in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

4. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 4. letnik sodijo naslednje skupine ciljev: harmonija, lestvice, glasbila, večglasje in aranžiranje.

Poudarek je na sedemglasni harmoniji in alteracijah, dominantnih in simetričnih lestvicah, tehnikah dvoglasja in troglasja, tehniki *Spreads* in na praktičnem izdelovanju priredb za nastop z maturitetnimi zasedbami.

HARMONIJA

CILJI

Dijak:

- : se uči gradnje in pravilnega zapisovanja sedmerezvokov v osnovni obliki in alteracijo none in undecime;
- : se uči gradnje in pravilnega zapisovanja polikordov in slash akordov (hibridne strukture in obrati) ter zmanjšanega trozvoka z veliko septimo;
- SC (1.1.2.2)
- : se uči analizirati in uporabljati harmonska sredstva, ki so pogosta v jazzu: dominantni akordi s posebnimi funkcijami, modulacija.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže znanje iz gradnje in pravilnega zapisovanja sedmerezvokov v osnovni obliki in alteracijo none in undecime;
- » razloži način gradnje in zapiše polikorde in slash akorde (hibridne strukture in obrati) ter zmanjšani trozvok z veliko septimo;
- » pozna harmonska sredstva, ki so pogosta v jazzu: dominantni akordi s posebnimi funkcijami, modulacija.

TERMINI

- dominantni akord s posebno funkcijo
- modulacija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj predstavi in uporablja standardiziran zapis akordnih simbolov v jazzu in zabavni glasbi, kot je navedeno v *Standardized Chord Symbol Notation (Brandt / Roemer)*.

Pri harmonski analizi naj prikaže čim več primerov iz prakse (tako notnih kot slušnih) in izdelava zadostno število vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost.

LESTVICE

CILJI

Dijak:

●: spozna in uporablja lestvice: mixolydian b6, celotonska, simetrična dominantna in simetrična zmanjšana ter spozna tensions, avoid tone in akordne simbole za te lestvice.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna lestvice *mixolydian b6*, celotonska, simetrična dominantna, simetrična zmanjšana.

TERMINI

◦ mixolydian, b6 ◦ celotonska, simetrična dominantna in simetrična zmanjšana lestvica

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj izdela zadostno število vaj, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost.

GLASBILA

CILJI

Dijak:

- : spozna part, partituro in particello ter standardno zasedbo jazzovskega orkestra (big banda);
- : spozna obsege in transpozicijo glasbil, ki so pogosta v jazzu, njihove razlike in dušilce ter zapise ritmov za tolkala v različnih glasbenih stilih.
- SC (1.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže poznavanje standardne zasedbe jazzovskega orkestra in terminov part, partitura in particello;
- » izkaže poznavanje obsegov in transpozicije glasbil, ki so pogosta v jazzu, njihove razlike in dušilce ter zapise ritmov za tolkala v različnih glasbenih stilih.

TERMINI

◦ part ◦ partitura ◦ jazzovski orkester, big band

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže nekaj notnih (partitura, particello) in slušnih primerov iz prakse ter izdela nekaj vaj za transponiranje.

Dijake naj motivira, da pregledajo in analizirajo partiture skladb, ki jih igrajo pri predmetu orkester.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost,

- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost.

VEČGLASJE

CILJI

Dijak:

- : spozna pojme iz harmonizacije (homofonija, homoritmija, polifonija, istosmerno, nasprotno in stransko gibanje, protipostop, kvaliteta in kvantiteta intervalov, constant structure, riff, response, guide tone line, counterline, križanje glasov, imitacija);
- : ustvarja harmonizacije melodij z osnovnimi tehnikami dvoglasja in troglasja, ki se pogosto uporabljajo v jazzu in spozna pojme: intervalna struktura, pedalni ton, cluster, triad pairs, independent lead, tutti;
- SC (3.3.2.1)
- : spozna tehniko Background writing;
- : ustvarja harmonizacije melodij s tehniko Spreads (pads in punches)–štiriglasno in petglasno.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » izkaže znanje iz harmonizacije melodij z osnovnimi tehnikami dvoglasja in troglasja, ki se pogosto uporabljajo v jazzu in jih zna praktično uporabljati;
- » izkaže znanje iz harmonizacije melodij s tehniko *Spreads* (štiriglasno in petglasno).

TERMINI

- homofonija ◦ homoritmija ◦ polifonija ◦ istosmerno, nasprotno in stransko gibanje ◦ protipostop
- kvaliteta in kvantiteta intervalov ◦ constant structure ◦ response ◦ counterline ◦ križanje glasov ◦ pedalni ton
- cluster ◦ triad pairs ◦ background writing ◦ spreads ◦ pads ◦ punches ◦ tutti ◦ harmonizacija
- intervalna struktura

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj naj prikaže čim več notnih in slušnih primerov iz prakse in izdela zadostno število vaj z različnimi tehnikami, da dijaki čimbolj utrdijo znanje.

Dijakom naj sproti pregleduje izdelke in jim svetuje morebitne izboljšave ter opozori na napake.

Dijake naj motivira, da v svojih priredbah te tehnike tudi uporabijo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

ARANŽIRANJE

CILJI

Dijak:

- O:** ustvarja priredbe skladb za manjše zasedbe tudi z uporabo večglasja;
SC (1.3.4.1)
- O:** pri ustvarjanju in deljenju vsebin z drugimi uporablja digitalno tehnologijo.
SC (4.2.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **zapiše priredbe za manjše zasedbe tudi z uporabo večglasja.**

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Enako kot v 3. letniku, le da dijaki izdelajo vsaj dve priredbi skladb, po možnosti iz programa, ki ga bodo izvajali na maturitetnem nastopu. Priredbe naj vsebujejo tudi večglasje.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Svetujejo se raznoliki načini izkazovanja znanja. Proces učenja in znanja dijakov se ugotavlja s formativnim spremljanjem, preverjanje in ocenjevanje pa se izvaja klasično (ustno ocenjevanje znanja, pisni preizkusi znanja) z izdelavo projektne naloge in z drugimi raznolikimi načini. Pomembno je, da učitelj dijakom poda povratno informacijo, temelječo na opisnih kriterijih.

OPISNI KRITERIJI

- » pravilnost, natančnost,
- » sposobnost praktičnega razumevanja in razlikovanja,
- » izvirnost, smiselnost, prožnost,
- » orientacija v glasbenem zapisu,
- » samostojnost,
- » ustreznost ustvarjalnega dela.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

- » Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*, Berklee College of Music.
- » Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*, Berklee Press.
- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings - Arranging for Small and Medium Ensembles*, Berklee Press.
- » Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.
- » Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*, Berklee Press.
- » Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.
- » Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.
- » Wright, R. (1982). *Inside the Score*, Kendor Music.
- » Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*, Roerick Music.
- » Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*, Berklee Press.
- » Osredkar, J. (1995). *Glasbeni stavek, Harmonija 1*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- » Osredkar, J. (1997). *Glasbeni stavek, Harmonija 2*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- » Vrhunc, L. (2009). *Glasbeni stavek: Oblikoslovje*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*, Sher Music.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Priporočena literatura

- » Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.
- » Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.
- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings - Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.

- » Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.
- » Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*. Berklee Press.
- » Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.
- » Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.
- » Wright, R. (1982). *Inside the Score*, Kendor Music.
- » Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.
- » Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*. Berklee Press.
- » Osredkar, J. (1995). *Glasbeni stavek, Harmonija 1*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- » Osredkar, J. (1997). *Glasbeni stavek, Harmonija 2*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- » Vrhunc, L. (2009). *Glasbeni stavek: Oblikoslovje*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

1. LETNIK

HARMONIJA

- » Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.
- » Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.
- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings–Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.
- » Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.
- » Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*. Berklee Press.
- » Osredkar, J. (1995). *Glasbeni stavek, Harmonija 1*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

LESTVICE

- » Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.
- » Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.
- » Osredkar, J. (1995). *Glasbeni stavek, Harmonija 1*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

OBLIKOSLOVJE

- » Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.
- » Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.

- » Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.
- » Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*. Berklee Press.
- » Vrhunc, L. (2009). *Glasbeni stavek: Oblikoslovje*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

GLASBILA

- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings - Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.
- » Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.
- » Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*. Berklee Press.
- » Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.
- » Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.
- » Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.

ARANŽIRANJE

- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings—Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.
- » Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.
- » Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.
- » Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.
- » Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.
- » Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*. Berklee Press.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

2. LETNIK

HARMONIJA

- » Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.
- » Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.
- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings—Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.
- » Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.
- » Osredkar, J. (1995). *Glasbeni stavek, Harmonija 1*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

» Osredkar, J. (1997). *Glasbeni stavek, Harmonija 2*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

» (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

LESTVICE

» Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.

» Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.

» Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.

OBLIKOSLOVJE

» Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.

» Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.

» Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.

» Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*. Berklee Press.

» Vrhunc, L. (2009). *Glasbeni stavek: Oblikoslovje*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

» (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

ARANŽIRANJE

» Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.

» Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*. Berklee Press.

» Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.

» Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.

» Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.

» (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

3. LETNIK

HARMONIJA

» Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.

» Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.

» Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings–Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.

» Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.

» Osredkar, J. (1995). *Glasbeni stavek, Harmonija 1*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

» Osredkar, J. (1997). *Glasbeni stavek, Harmonija 2*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

» (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

LESTVICE

» Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.

» Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.

OBLIKOSLOVJE

» Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.

» Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.

» Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.

» Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.

» Vrhunc, L. (2009). *Glasbeni stavek: Oblikoslovje*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

» (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

VEČGLASJE

» Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings–Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.

» Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.

» Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*. Berklee Press.

» Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.

» Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.

» Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.

» Osredkar, J. (1997). *Glasbeni stavek, Harmonija 2*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

ARANŽIRANJE

» Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings - Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.

» Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.

» Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*. Berklee Press.

» Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.

» Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.

» Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.

- » Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.
- » Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*. Berklee Press.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

4. LETNIK

HARMONIJA

- » Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.
- » Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.
- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings–Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.
- » Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.
- » Osredkar, J. (1997). *Glasbeni stavek, Harmonija 2*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

LESTVICE

- » Nettles, B. in Ulanowsky, A. (1987). *Harmony 1–4*. Berklee College of Music.
- » Mulholland, J. in Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Berklee Press.
- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings–Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.

GLASBILA

- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings–Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.
- » Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.
- » Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*. Berklee Press.
- » Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.
- » Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.
- » Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.
- » Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*. Berklee Press.

VEČGLASJE

- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings–Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.
- » Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.

- » Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*. Berklee Press.
- » Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.
- » Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.
- » Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

ARANŽIRANJE

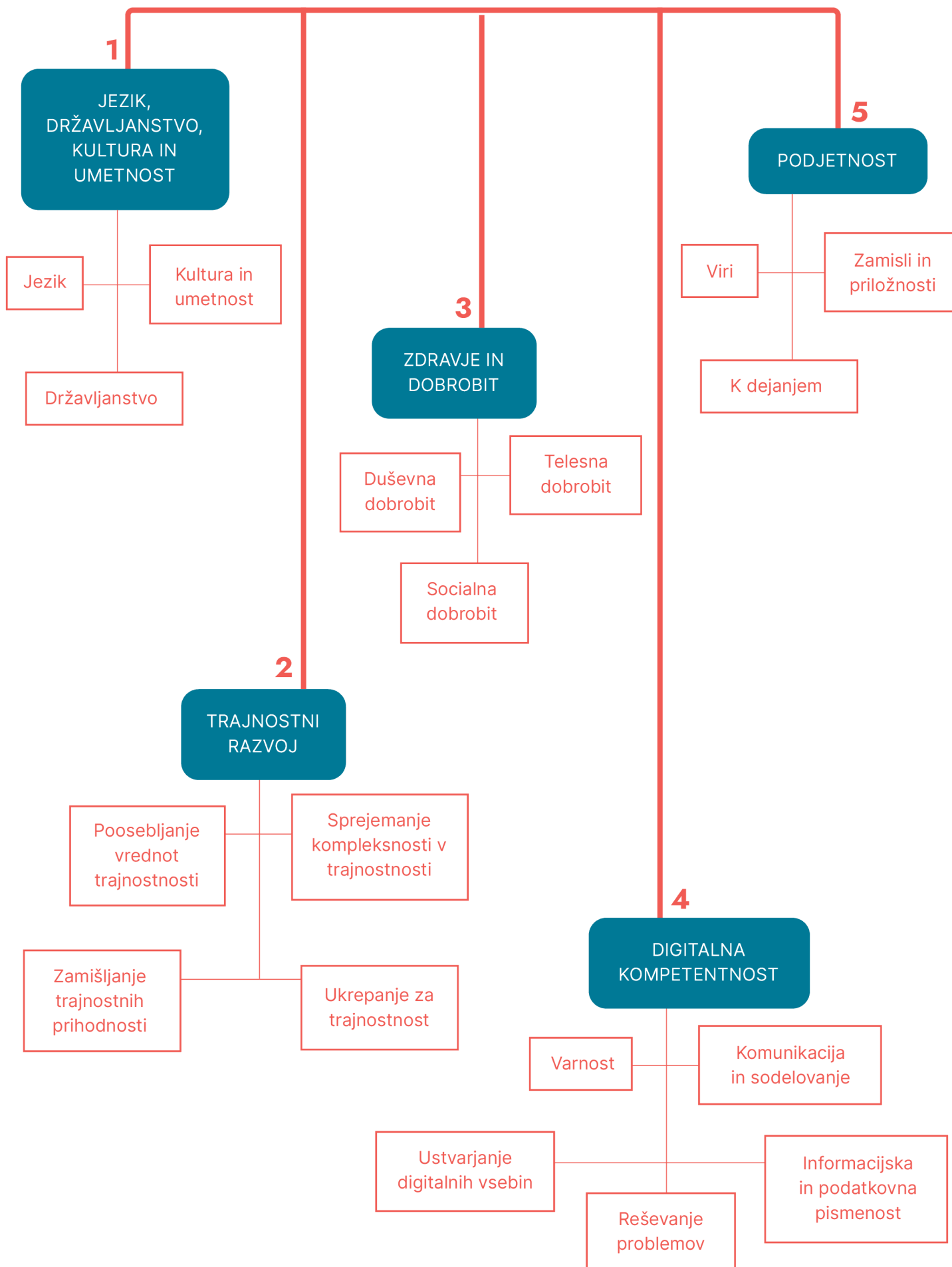
- » Pease, T. in Pullig, K. (2001). *Modern Jazz Voicings—Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee Press.
- » Dobbins, B. (1986). *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*. Advance Music.
- » Lowell, D. in Pullig, K. (2003). *Arranging for Large Jazz Ensemble*. Berklee Press.
- » Nestico, S. (1993). *The Complete Arranger*. Fenwood Music.
- » Sebesky, D. (1975). *The Contemporary Arranger*. Alfred publishing.
- » Wright, R. (1982). *Inside the Score*. Kendor Music.
- » Brandt, C. in Roemer, C. (1976). *Standardized Chord Symbol Notation*. Roerick Music.
- » Feist, J. (2017). *Contemporary Music Notation*. Berklee Press.
- » (1988, 1991, 1995). *The New Real Book (volumes 1–3)*. Sher Music.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državlansko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.